

НАЙДЬОН А. В.

Національний університет «Одеська юридична академія»,
викладач кафедри спеціально-правових дисциплін,
здобувач кафедри цивільного права
Національного юридичного університету ім. Ярослава Мудрого

ПРОБЛЕМАТИКА ВИЗНАЧЕННЯ ПОНЯТТЯ «ЦІННОСТІ» У ДОГОВОРІ ЗБЕРІГАННЯ ЦІННОСТЕЙ У БАНКУ

Кожній людині властиво накопичувати певні цінні речі: вироби мистецтва, коштовності, цінні папери та інше майно, що має високу ціну. При оцінці їх вартості крім звичного матеріального фактору можливий вплив і внутрішніх (духовних) вподобань.

Дивлячись на твори у галузі науки, літератури і мистецтва, будь-яка пересічна людина може визначити хоча б приблизну їхню вартість залежно від авторства, тиражу, використаних матеріалів, унікальності та специфіки зберігання. У Законі України від 23.12.1993 № 3792-ХІІ «Про авторське право і суміжні права» у ст. 8 перераховано близько 20 об'єктів авторського права проте зрозуміло, що цей перелік не є вичерпним. Придбаваючи об'єкти інтелектуальної власності у власника з'являються не тільки права, а й певні обов'язки: щодо оформлення прав, використання та зберігання. Що до законного закріплення прав, законодавець досить чітко вказує послідовність потрібних дій і труднощів із оформленням зазвичай не виникає. Використання ж творів науки, літератури та мистецтва взагалі не передбачає ніяких меж, адже право власності не містить обмежень, крім заборони прямого порушення прав інших осіб (Кравець В. Р. Право інтелектуальної власності. Навчальний посібник. — К.: ЦУЛ, 2013. — 264 с.). А от щодо зберігання таких об'єктів виникає безліч питань, адже вдома зберігати предмети мистецтва небезпечно, навіть маючи надійний сейф чи охорону, не можна повною мірою гарантувати безпеку. На такий випадок в Цивільному кодексі України від 16.01.2003 № 435-IV передбачено можливість укладення договору зберігання, а конкретно для даних предметів, зберігання цінностей у банку (Спасибо-Фатеева І. В. Замітки цивіліста про тенденції пізнання права власності // Право України. — № 5. — 2011. — С. 29—37.). Зрозуміло, що не всі об'єкти авторського права можна зберігати у банківському сейфі, проте більша частина об'єктів авторського права (та, що міститься на матеріальному носії) таку можливість має, наприклад твори образотворчого мистецтва, літературні письмові твори (книги, брошури, статті тощо), фотографічні твори, аудіовізуальні та інші. Для того, щоб з'ясувати коло хотілося б з'ясувати, що розуміється під поняттям «цінності» при укладенні договору передбаченого ст. 969 Цивільного кодексу України. Справа в тому, що законодавець не має єдиної думки з цього

приводу, і визначення формується під впливом тієї діяльності в сфері якої видається нормативно-правовий акт. Так, згідно із Постановою Національного банку України від 01.06.2011 р. № 174 «Про затвердження Інструкції про ведення касових операцій банками в Україні» абз.33 ст. 4 « Цінності — готівка національної та іноземної валюти, сумнівні (уключаючи підроблені) банкноти, зразки банкнот, пам'ятні та інвестиційні монети, сувенірна продукція, банківські метали, дорогоцінні метали та дорогоцінне каміння, цінні папери та інші цінності, які мають вартість». Дане визначення можливе для застосування виключно для проведення конкретного виду операцій у банківській діяльності, але не може бути основою для укладення договору зберігання, тому, що воно значно звужує визначення самого поняття цінностей. У ст. 4 Митного кодексу України від 13.03.2012 № 4495-VІдаються визначення валютних цінностей (валюта України, іноземна валюта, платіжні документи та цінні папери, банківські метали та інші) та культурних цінностей (це об'єкти матеріальної та духовної культури, що мають художнє, історичне, етнографічне та наукове значення і підлягають збереженню, відтворенню та охороні відповідно до законодавства України) проте це визначення спрямоване конкретно на забезпечення нормального здійснення митних відносин. Отже, основною проблемою при з'ясуванні поняття цінностей є відсутність чіткого визначення у статтях 969—971 Цивільного кодексу України об'єктів, що можуть належати до даної категорії (Харитонов Є. О., Старцев О. В. Цивільне право України : Підручник. — Вид. 2, перероб. і доп. — К. : Істина, 2007. — 816 с.). Цілком логічним є пояснення законодавців, що передбачити повний перелік просто не можливо, адже світ змінюється і кожного року з'являються нові об'єкти, а вже існуючі змінюють свою вартість (наприклад стать антикваріатом чи навпаки втрачають своє значення та падають у ціні). Проте зараз така суттєва прогалина у законодавстві призводить до ускладнення роботи банків та ще більшого заплутування покладавця. Банки вимушені керуватися локальними актами банку та посилалися у договорах саме на внутрішні, а не на конкретні підзаконні акти. На мою думку, таку ситуацію можна змінити таким шляхом:

Видати єдиний нормативно-правовий акт чи внести зміни до статей Цивільного кодексу України, що зараз регулюють дані питання. Ці зміни повинні передбачати більш чіткий перелік об'єктів, які підпадають під категорію цінностей. Тобто, потрібно доповнити вже визначені перелік предметів, що на даний момент можуть передаватися на зберігання: документи, цінні папери, дорогоцінні метали, каміння; поняттями, що впливають із інших актів під впливом життєвих потреб: валютні цінності, культурні цінності, об'єкти права інтелектуальної власності та інше.

Повинна бути визначена прив'язка до категорії оцінювання за матеріальним показником «цінності» предмету договору. Має зазначатися шкала, наприклад, цінним може вважатися предмет, який коштує від 200 неоподаткованих мінімумів доходів громадян чи від 5 і більше прожиткових мінімумів.

Також не потрібно забувати, що цінність-це поняття все ж таки оціночне і мають бути передбачені умови, щодо визнання певних предметів цінними не через їх велику вартість, а в зв'язку високою моральною цінністю, наприклад пам'ятні речі пов'язані із особистими подіями у житті.

ВОНСОВИЧ Х. І.

Чернівецький факультет Національного університету
«Одеська юридична академія», асистент кафедри цивільно-правових дисциплін

ПРЕЗУМПЦІЯ ШЛЮБНОГО ПОХОДЖЕННЯ ДИТИНИ ЯК ПІДСТАВА ВИНИКНЕННЯ ПРАВОВІДНОСИН МІЖ БАТЬКАМИ ТА ДІТЬМИ

В українській народній філософії віддавна утвердилася цінність упорядкованості сімейного життя. Спершу весілля, а потім і вінчання засвідчували законність спільного проживання жінки і чоловіка, законність статевих стосунків між ними і як результат — законність народження дитини (Ромовська З. В. Українське сімейне право : підручник : рекомендовано МОН України : академ. курс / З. В. Ромовська. — К. : Прав. єдність, 2009, с.282).

Відповідно вагітність дружини, народження дитини — це закономірний, закладений природою результат шлюбних відносин подружжя. Правове регулювання відносин по визначенню походження дітей необхідне, з метою забезпечення дотримання прав та інтересів дитини.

Реєстрація народження дитини — це не проста формальність, а свого роду входження дитини в суспільство. Реєстрація народження дитини здійснюється з одночасним визначенням її походження та присвоєнням прізвища, власного імені та по батькові. Походження дитини визначається відповідно до Сімейного кодексу України, Закону України «Про державну реєстрацію актів цивільного стану» та Правил державної реєстрації актів цивільного стану.

Під терміном «походження дітей» розуміють кровне (біологічне) походження дитини від конкретних чоловіка і жінки, зареєстроване в органах реєстрації актів цивільного стану з дотриманням певного порядку